

HALLGRÍMUR INDRIDÁSON

# Tré ársins 1997

Lerki í 100 ár á Íslandi?



Tveir góðir, Þorvaldur S. Þorvaldsson og Sigurður Ágústsson, ná vart utanum sveran lerkibolinn.





**E**f lítið er um öxl og hugað að upphafi skóg- og trjáræktar á Íslandi líta margir til aldamótanna síðustu. Á árunum í kringum aldamótin var plantað að frumkvæði danskra skógræktarmanna á Þingvöllum 1899 og við Grund í Eyjafirði 1900.

Þorlákur Hallgrímsson á Skriðu í Hörgárdal hafði áður flutt reynivið úr Möðrufellshrauni í Eyjafirði og stofnað til trjágarðs við heimili sitt um 1830.

Á Akureyri höfðu danskir kaupmenn snemma reynt að rækta tré. Nokkru fyrir aldamót stóðu vöxtuleg reyniviðartré í gördum við Laxdalshús og Gamla spítalann. Sigurður Sigurðsson búnaðarmálastjóri (1871-1940) og Páll Briem amtmaður (1856-1904) voru áhugasamir um trjárækt. Þeir voru hvatamenn að stofnun fyrstu trjáræktarstöðvarinnar á

Akureyri. Henni var valinn staður sunnan við Akureyrarkirkju í Aðalstræti. Framkvæmdir hófust þar 1899. Þar er nú garður Minjasafns Akureyrar.

Jón Chr. Stephánsson (1829-1910) var fenginn til að annast eftirlit og framkvæmdir með trjáræktarstöðinni. Jón var smiður, ljósmyndari og bæjarfulltrúi á Akureyri. Hann hafði dvalið í Danmörku og hafði því góð tengsl við útlönd. Jón Chr. Stephánsson bjó í húsi því sem nú er Aðalstræti 52. Hann var fenginn til þess að stjórna framkvæmdum við trjáræktarstöðina vegna þekkingar og reynslu sem hann hafði af ræktun trjáa á lóð sinni við Aðalstræti 52.

EKKI eru til ritaðar heimildir um trjárækt Jóns Chr. við heimili sitt en mynd sem tekin er árið 1912 í garðinum sunnan við Aðalstræti 52 sýnir nokkur lerkir-

tré sem virðast vera rúmir 2 m á hæð. Líklegt má telja að til þessara trjáa hafi verið sáð nokkru fyrir aldamót. Ef svo er eru þetta elstu lerkitré sem vitað er um hér á landi.

Ekkert er vitað um uppruna lerkitrjáanna. Þó er líklegt að um sé að ræða rússalerki (L. *sukaczewii*) en trén hefur kalið nokkuð í uppvextinum og myndað stórar krónur. Kvæmið virðist vera suðlægt því barrfalli lýkur ekki fyrr en í nóvember. Laufgun er um 10 dögum fyrr en á því rússalerki sem nú er notað til skógræktar hér á landi. Hæstu lerkitrén í garðinum eru núna um 16 m og þvermál þess sverasta er um 190 cm í brjósthæð.

Ýmis annar gróður var í garði Jóns Chr. Austan við húsið stóð til dæmis gráölur sem var yfir 13 m há er hann féll.

# Molta



**gefur garðinum líf**  
*Rós blómstraði hjá mér  
í fyrsta skipti!*

**Góð í útplöntun**

*Selleri spratt vel og munur sást á kartöflugarðinum\**

**Hentar vel sem yfirborðslag**

*Skemmtileg mold og falleg fyrir augað\**

**Fín fyrir grasflötina**

*Sprettan á tímflötinni var eins og undan áburði\**

**Góð næring fyrir tré og blóm**

*Birkitréð hressist við að fá Moltuna\**

**Eykur árangur af matjurtaræktun**

*Næstum of mikil spretta á kinakáli og grænkáli\**

\* Ummæli félaga í Garðyrkjufélagi Íslands sem notuðu Moltu við ýmsa ræktun sumarið 1995.

**Molta** er lífrænn jarðvegsbætur sem unnin er úr garðaúrgangi af höfuðborgarsvæðinu. **Molta** verkar eins og áburður en færir jarðveginum einnig umbreytt lífræn efni og æskilega örveruflóru. **Molta** er mjög rík af helstu næringarefnum plantna og lífgar ófrjóan jarðveg við.

**SORPA**

SORPEYDING HÖFUDBORGARSVÆÐISINS bs  
Gufunesi • Box 12100 • 132 Reykjavík  
Sími 567 6677 • Bréfasími 567 6690

HR & NG/USA

## Með fangið fullt af gróðri

RÁÐGJÖF • ÞJÓNUSTA • LEIÐSÖGN



**Sumarblóm**  
**Fjölærar plöntur**  
**Rósir**  
**Skógarplöntur**  
**Runnar**  
**Garðtré**

**Opið kl. 8 - 19,**  
**um helgar kl. 9 - 17**

**fossvogsstöðin hf**

**PLÖNTUSALAN Í FOSSVOGI**  
Fossvogsbletti 1, sími 564 1777

ÖRIN 002